MİLLİ KÜLTÜR DERGİSİNDE YER ALAN "DİL" KONULU YAZILAR

Articles Concerning Turkish Language in Milli Kültür Journal

Çimen ÖZÇAM*

Özet

Ocak 1977'den Ocak-Şubat 1994 tarihine kadar 17 yıl boyunca çeşitli kesintilere uğrasa da, adında değişikliklere gidilse de, Milli Kültür dergisi, dergiciliğimiz açısından önemli bir yere sahiptir. Dergimiz, çıkarıldığı tarihten itibaren Türk kültürünü bütün yönleriyle ele almış, milli kültürümüzün araştırılması, yaşatılması ve aktarılması uğrunda büyük bir çaba sarf etmiştir.

Makalemizde, Milli Kültür dergisinde yazılan 2592 makale içinde yer alan konulardan dil ile ilgili olanları bir araya getirmeye çalıştık.

Anahtar Sözcükler: Dergi, Milli Kültür, dil.

Abstract

Even if it was deducted for several times and some changes were made on its name from january 1977 to january-february 1994 all year long, Milli Kültür has the must important place for our journals. Since the date when our journal was published it has mentioned about Turkish culture in details and made great effort to our culture in the sake of being researched, kept alive and transfered.

In our article, we tried to gather the ones about the language among the 2592 which were written in Milli Kültür.

Key words: Journal, National Culture, language.

Dergilerin, kültürümüzün geliştirilerek yeni nesillere aktarılması ve bu vesileyle toplumun belli bir kültür birliği etrafında bir araya gelmesindeki önemi inkar edilemez. Çünkü dergiler objektif, gerçekçi, ilmi ve fikri araştırma sonuçları ile milli kaynaklara dayanan gerçekleri yansıtmada birinci derecede etkilidirler. "*Bu genel fonksiyonun yanında dergiler, değişik fikri ve edebi anlayışların gelişip seslerini kamuoyuna duyurdukları birer zemin olma özelliğine de sahiptirler*." (Özçam 1990: 85)

1977'nin Ocak ayında Milli Kültür adıyla yayımlanmaya başlayan dergi, Temmuz 1978'de Ulusal Kültür adını alır. Bu adla 6 sayı çıktıktan sonra da Aralık 1979'da tekrar Milli Kültür adıyla yayın hayatına devam eder. Ancak, bu tarihe kadar

* Yard. Doç. Dr.; Fırat Üniversitesi (Elazığ), Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi. el-mek: cozcam @firat.edu.tr

103 sayı çıkan derginin adı Ocak 1993'ten sonra tekrar değişerek "Kültür Dergisi" adıyla yayımlanır ve toplamda 109 sayıya ulaşır.

Çeşitli sebeplerden dolayı okurla olan ilişkisi zaman zaman kesilen dergi bazen ayda bir bazen de iki veya üç ayda bir yayınlanmıştır. Derginin ikinci cildinin 3,4,5 ile 6,7,8. sayıları da bir arada ve tek dergi halinde çıkarılmıştır.

Milli Kültür adlı bir dergi çıkarmayı ilk olarak Saceddin Zenginoğlu düşünmüş, Kültür Bakanlığı'nın aynı adla bir dergi yayımlamak arzusunda bulunduğunu öğrenerek, o adı bakanlığa devretmiştir. Adına yaraşır bir şekilde Türk kültürünü bütün yönleriyle ele alan derginin amaçları derginin ilk sayısında şöyle belirtilmiştir:

> *"Bakanlığımız, Türk kültürü üzerindeki görüşlerini ve anlayışını ortaya koymak onu işlemek ve yaymak, milli kültür görüşü üzerinde milletimizi aydınlatmak ve birleştirmek, kültürümüzün tabii seyir içerisinde gelişmesine yardımcı olmak üzere, diğer serileri yanında, bazı dergiler ve gazeteler de çıkarmayı düşünmüştür. Bunların başında, ayda bir çıkarmayı kararlaştırdığımız Milli Kültür dergisi gelmektedir. Böylece, bizi millet yapan maddi ve manevi değerlerimize bağlı ve saygılı bir dergi çıkararak, hem yetişme çağındaki gençlerimizin, hem de aydınlarımızın gönlünde sıcak bir yer bulmaya çalışacağız."* (Milli Kültür, 1977: 2)

Görüldüğü gibi ortak bir kültür birliğinin oluşturulması, Türk kültürünün kaynakları hakkında bilgi verilmesi amacında olan derginin, bu amaçlarına ne kadar bağlı kaldığını anlamak için dergideki yazıların konularına şöyle bir göz atmak yeterlidir.

2592 yazının (Toprak, 1997) yer aldığı dergide konu olarak en büyük ağırlığı edebiyat –özellikle Türk edebiyatı- oluşturmaktadır. Bunun dışında Atatürk, kültür, milli kültür, millet, milliyetçilik, dil, Türk tarihi, İslamiyet ve Türklük, Türk el sanatları, Türk tiyatrosu, Türk musikisi, eleştiri, din, sosyoloji, eğitim, gençlik vb. konular dergide ele alınmışlardır.

Makalemizde bir araya getirmeye çalıştığımız "dil" konusundaki yazılarda ise özellikle 1983 yılından sonra bir düşüş gözlenmektedir. Ancak derginin Haziran 1992 tarihli sayısında "Türk Dünyası ve Ortak Dil" konusu üzerinde durularak, 4-8 Mayıs 1992 tarihinde Ankara'da toplanan "Sürekli Türk Dil Kurultayı" hakkında da bilgiler verilmiştir.

Milli Kültür dergisindeki toplam 2592 yazı içinde yer alan, dil konusundaki 101 makale şunlardır. (Sıralanan makalelerde "Yazar ad(lar)'ı, tarih, makalenin başlığı, (cilt no), sayı no: sayfa no düzeni uygulanmıştır.)

Akengin, Yahya (Temmuz 1981), "Dil Çıkmazı", 3, 2: 56.

Aksoy, Ö. Asım (Ekim 1978), "Özleşmenin Hızı", 2: 233-234.

Aksoy, Ö. Asım (Nisan 1992), "Dil Ulusun Kimlik Belgesidir", 91: 36.

Aliyev, A. Mehmedoğlu (Temmuz 1991), "Dillerin Karşılıklı Alakası", 86: 51-52.

Aliyev, A. Mehmedoğlu "Birlik Alfabesi" S: 93 (Haziran 1992), s: 28-30.

Aydın, Köksal (Haziran 1992), "Türkçenin Geleceğinde Terim ve Yazım Standartlarının Önemi", 93: 48-55.

Bayram, Sadi (Nisan 1977), "Kaybettiğimiz Büyük Türkolog Gyula Nemeth", 1, 4: 74-76.

Bergentoft, Rune (Kasım 1981), "Yaşayan Diller" (Çev. Nebi Y. Turantan), 3, 6: 28.

Buran, Ahmet (Mart 1987), " Bir Etimolojik Sözlük Denemesi", 56: 71-72.

Coşkun, A. Osman (Ağustos 1983), "Kutadgu Bilig'in Dili ve Şiir Yapısı", 41: 14-15.

Çakır, Abdulvahit (Haziran 1991), "Dil İnsanların Dünyaya Baktığı Gözlük mü?", 85: 13-14.

Çelik, Abdullah (Eylül 1988), "Türkçeye Yapılan Müdahaleler", 62: 64-65.

Çotuksöken, Yusuf (Haziran 1992), "Türkçenin Yazımı ve Sesletimi", 93: 66-67.

Deliceırmak, Orbay (Haziran1992), "Kıbrıs'ta Anadolu'nun Tertemiz Türkçesi Kullanılır",93: 56.

Demir, Yavuz (Eylül 1987), "Dinlemek Yahut Sühen-i Ehl-i Hali Anlamak", 58: 75.

Doğan, Tahsin (Haziran 1992), "Dil ve Türk Dili Üzerine Genel Değerlendirme", 93: 59-61.

Durali, Teoman (Ekim 1990), "Her Kültürün Aynası Ana Dilidir", 77: 2-3.

Eren, Hasan (Haziran 1981), "Bitişik mi Yoksa Ayrı mı?", 3, 1: 13-14.

Erkan, Mustafa (Haziran 1992), "Türk Dili İçin Ortak Alfabe", 93: 26.

Eriş, Eyüp (Ekim 1978), "Abece Devriminin Yarar ve Sonuçlarına Değgin Genel Bir İrdeleme", 2: 42-47.

Ertan, Veli (Haziran 1983), "Şemseddin Sami", 40: 47-48.

Gencan, T. Nejat (Ekim 1978), "Arap Yazısı ve Türkçe", 2: 11-26.

Genç, Ayten (Temmuz 1990), "Peyami Safa ve Dil Sorunu", 74: 43-44.

Gitmez, Ali (Temmuz 1992), "Türkçe Konuşan Ülkeler Kültür Bakanları I. Konferansı'nın Ardından" 94: 65-71.

Göker, Osman (Aralık 1985), "Atatürk ve Türkçe", 51: 35-38.

Göksel, Burhan (Mart 1987), "Kültür", 56: 96-106.

Göksel, Burhan (Aralık 1988), "Atatürk İnkılabı İçinde Alfabe Reformu ve Bu Olayın Dışarıdan Değerlendirilmesi", 63: 17-29.

Gülensoy, Tuncer (Haziran 1981), "Emre Adı Üzerine", 3, 1: 18-21.

Gülensoy, Tuncer (Haziran 1992), "Kiril Alfabesinin Türk Diline Olumsuz Tesirleri", 93: 45.

Güzel, Abdurrahman (Nisan 1983), Avusturyalı Türkolog Prof. Dr. H. Jansky", 39: 26-30.

Hacıeminoğlu, Necmettin (Haziran 1992), "Türkçenin Öğretimi Meselesi", 93: 46-47.

İnan, M. Rauf (Eylül 1989), "Bir Kültür Devrimi, Yazı Değişimi", 66: 26-31.

İzbul, Yalçın (Ekim 1977), "Milli Kültür ve Tabii Dil", 1, 10: 23-24.

İzbul, Yalçın (Kasım 1977), "Atatürk ve Dil", 1, 11: 25-28.

İzbul, Yalçın (Haziran 1980), "Türkçe Geri ve İptidai Bir Dil midir?", 2, 1: 37-41.

Kalkışım, Muhsin (Mart 1988), "17. Asra Kadar Yazılı Türk Nesir Dilinin Tarihi Seyri", 60: 12-13.

Karaörz, Metin (Nisan 1989), "İki Zirvede "Söz"ün Önemi", 64: 34-39.

Kaş, Ali (Ağustos-Eylül 1992), "Türkçeye Karşı İngilizce", 95: 52-55.

Kavcar, Cahit (Aralık 1988), "Yazı Reformu ve Getirdikleri", 63: 96-99.

Kırzıoğlu, Banıçiçek (Haziran 1992), "Arap Hurufatı Türk Dilini Yazmaya Uygun Değildir", 93: 31-32.

Koçak, Salim (Temmuz 1977), "Öztürkçecilik Mantığı ve Aydın Görünme Hevesi", 1, 7: 27-29

Kolcu, Hasan (Haziran 1992), "Dilimiz ve İnsanımız", 93: 36.

Kolcu, Hasan (Haziran 1992), "Türk Dilinin Mukayeseli Bir Sözlüğü Hazırlanmalı", 93: 41.

Korkmaz, Zeynep (Ocak 1977), "Yeni Bir Yapma Dile Doğru", 1, 1: 20-22.

Korkmaz, Zeynep (Mart 1977), "Yine Dil Davası Üzerine", 1, 3: 67-68.

Korkmaz, Zeynep (Haziran 1977), "Türkçeyi Özleştirme Çalışmalarında Dilimize Nasıl İşleklik Kazandırılabilir ", 1, 6: 17-24.

Korkmaz, Zeynep (Aralık 1979), "Türkçeyi Özleştirme Konusundaki Yöntem Ayrılıkları Üzerinde Bir Karşılaştırma", 1,12: 23-26.

Korkmaz, Zeynep (Haziran 1980), "Ömer Seyfeddin Ve Yeni Lisan", 2, 1:6-11.

Korkmaz, Zeynep (Temmuz 1980), "İnsan Varlığından Millet ve Kültür Varlığına Uzanan Dil", 2, 2: 15-20.

Korkmaz, Zeynep (Ağustos-Eylül-Ekim 1980), "Anadolu Beylikleri Devrinde Türk Dili ve Karamanoğlu Mehmet Bey ", 2, 3-4-5: 9-13.

Korkmaz, Zeynep (Kasım-Aralık 1980, Ocak 1981), "-sa/-se Dilek-Şart Kipi Eklerinde Bir Yapı Birliği Var mıdır?", 2, 6-7-8: 57-63.

Korkmaz, Zeynep (Mart 1981), "Kaşgarlı Mahmud ve Divan-u Lügat-it Türk", 1,10: 15-19.

Korkmaz, Zeynep (Nisan 1981), "Atatürk ve Türk Dili", 2, 11: 12-17.

Korkmaz, Zeynep (Eylül 1981), "Dede Korkut Hikayelerinin Eski Osmanlı Metinleri Arasındaki Yeri", 3, 4: 23-25.

Korkmaz, Zeynep (Kasım 1981), "Cumhuriyet Devrinde Yazı ve Dil İnkılabı",3,6: 2-3.

Korkmaz, Zeynep (Nisan 1983), "Türk Dilinin Bugünkü Sorunları ", 39: 2-9.

Korucuoğlu, Nevin (Mayıs 1991), "Güzel Türkçe En Eski Biçimi İle Nasıldı?",84:22-23.

Köprülü, Fuad (Aralık 1988), "Alfabe İnkılabı ", 63: 7-8.

Kul, R. Haluk (Mart-Nisan 1993), "Bilim Dili Türkçe", 98: 26-35.

Kurt, Hüseyin (Haziran 1991), "Buhran Dilde Değil Özde", 85: 15-18.

Kurtkan, Amiran (Ocak 1977), "Türkçenin Geliştirilmesi Faaliyetlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar ", 1, 1: 39-42.

Kurtkan, Amiran (Şubat 1977), "Türkçenin Geliştirilmesi Faaliyetlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar II ", 1, 2: 25-27.

Kurucu, Nazif (Ekim 1991), "Türkçeye Tek Alfabe", 89: 46-47.

Levent, A. Sırrı (Aralık 1988), "Latin Harfleri Meselesi ", 63: 9-16.

Milli Kültür (Temmuz 1981), "Dilimiz", 3, 2: 1.

Milli Kültür (Kasım 1990), "1. Türk Dili Kurultayı'nın Ardından", 78: 2-7.

Milli Kültür (Kasım 1990), "1. Türk Dili Kurultayı Sonuç Bildirisi", 78: 8-13.

Milli Kültür " Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü" S: 91, (Nisan 1992), s: 63.

Muallimoğlu, Nejat (Haziran 1977), "Türkçenin İstiklal Harbi", 1, 6: 25-28.

Muallimoğlu, Nejat (Temmuz 1977), "Türkçenin İstiklal Harbi 2", 1, 7: 21-26.

Muallimoğlu, Nejat (Ağustos 1977), "Bari Atatürk'e Dil Uzatmasalar", 1, 8: 49-52.

Muallimoğlu, Nejat (Eylül 1977), "Bir Muhafazakarın İnanışları", 1, 9: 62-67.

Muallimoğlu, Nejat (Aralık 1979), "Türk Dilinin Dünü ve Bugünü", 1, 12: 27-30.

Nirun, Nihat (Temmuz 1981), “İnsan, Dil ve Kültür”, 3, 2: 4-5.

Olgun, Yusuf (Kasım 1990), “Dil İnkılabı (12 Temmuz 1932)’ na Bakış”, 78: 26-29.

Örs, Yaman (Ekim 1978), “Türkçeleşmiş Türkçe Midir?”, 2: 235-237.

Özata, Melda (Şubat 1983), “Dertleşme”, 38: 19.

Öztürk, Celal (Haziran 1992), “Türk Dillerinin Yazıldığı Abeceler”, 93: 24-25.

Parlatır, İsmail (Ocak 1977), “Sadeleştirme Üzerine ”, 1, 1: 46-48.

Pekolcay, Necla (Haziran 1992), “Yazı Dilindeki Problemler”, 93: 39.

Roche, Guy (Haziran 1991), “Düşünce ve Dil”, (Çev. Kamile Çayır), 85: 6-7.

Sağır, Muhkim (Haziran 1992), “Türk Cumhuriyetlerinde Abece Sorunu ve Ortak Çözüm Yolları”, 93: 65.

San, Mithat (Mayıs 1977), “Türk Dili Üzerine Düşünceler ”, 1, 5: 19-23.

Sergen, Semih (Haziran 1988), “Doğru ve Güzel Konuşma Yöntemi”, 61: 30-31.

Seyidov, Mirali (Şubat 1983), “Korkut Sözünün Etimolojik Tahlili”, 38: 46-50.

Soykan, Naci (Haziran 1991), “Türkçenin Felsefe Yolları”, 85: 4-12.

Şenbay, Nüzhet (Nisan 1983), “Konuşma Bozuklukları Üzerine”, 39: 37-38.

Taneri, Aydın (Aralık 1988), “Atatürk ve Harf İnkılabı ”, 63: 46-53.

Tanyol, Cahit (Ekim 1978), “Dil Düşünce ve Yazı”, 2: 105-111.

Tekin, Talat (Ekim 1978), “Tarih Boyunca Türkçenin Yazısı”, 2: 17-42.

Tuncer, Hüseyin (Aralık 1988), “Türk Yurdu’nun Harf İnkılabına Bakışı ”, 63: 64-71.

Türk, Vahit (Eylül 1991), “Türk Dili Üzerine Bazı Düşünceler”, 88: 5-7.

Türkmen, Süleyman (Kasım 1990), “Dil Faciamız, Dilimizi Koruyalım”, 78: 31.

Türkmen, Süleyman (Eylül 1991), “Dilimizde Kullanılan Kelimelerdeki Değişiklikler”, 88: 50-52.

Ungan, Bilal (Kasım 1990), “Milli Kültürümüzde Dilin Yeri ve Önemi”, 78: 32.

Uyguner, Muzaffer (Aralık 1988), “Harf İnkılabı Konusunda ”, 63: 108-109.

Uysal, A. Edip (Nisan 1977), “Kelime Uydurma Hastalığı”, 1, 4: 40-43.

Ülkü, Vural (Şubat 1983), “Avrupa Ülkelerinde Dil Özleştirmesi”, 38: 2-4.

Vandevalle (Kasım 1990), “Türkçe Mükemmel Bir Dil”, 78: 14.

Yaman, Ertuğrul (Mayıs 1991), “Bir Başka Açıdan Kutadgu Bilig”, 84: 60.

Zülfikar, Hamza (Ağustos 1990), “Günümüz Türkçesinden Bir Kesit”, 75: 38-40.

Kaynakça

Milli Kültür (1977). “Başlarken”, Ocak 1977, S.1, ss.2.

ÖZÇAM, Hasan (1990). “Milli Kültür Dergisi Muhteva Analizi”, **Milli Kültür**, Aralık 1990, S.79, ss.85-86.

TOPRAK, Mehmet (1997). **Kültür Dergisi Makaleler Bibliyografyası (1977-1994),** Ankara.